

ПОРЯДОК ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ВІДМІНКІВ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

Практичне оволодіння російською мовою іноземцями значно ускладнюється через наявність у ній відмінкової системи. Засвоєння багатозначності відмінків, різноманітності флексій, самого принципу формозміни іменників, займенників, прикметників, числівників не сприяє досить швидкому становленню мовленнєвих навичок й умінь російською мовою. Тому проблема вироблення вмій та навичок вживання відмінків у мові є однією з основних і найбільш складних проблем методики викладання російської мови як іноземної на початковому етапі.

Практика викладання російської мови як іноземної в дорослій аудиторії знає безліч підходів до проблеми послідовності вивчення відмінків на початковому етапі. Кожен з цих підходів у кінцевому результаті, не враховуючи деяких деталей, відображає відмінкову систему російської мови в обсязі викладання її як іноземної.

Питання послідовності вивчення відмінків включає критерії послідовності введення матеріалу, послідовності вивчення відмінкових форм у певному значенні, відмінкових форм однини і множини, відмінкових значень. При визначенні послідовності вивчення відмінків необхідно враховувати вживання словформ іменників лексичного мінімуму та їх комунікативну значимість для спілкування у ситуаціях за темами початкового етапу.

На розподіл граматичного матеріалу впливають комунікативна мета навчання та врахування рідної мови студентів і вивченого матеріалу іноземної мови. Послідовність введення матеріалу продиктована потребами мовленнєвої практики, обмеженої цілями початкового етапу навчання іноземців. Послідовність розміщення матеріалу залежить від лексичного запасу студентів і пов'язана з поглибленням й ускладненням змісту мовлення. Деякі корективи у послідовність введення граматичного матеріалу вносить рідна мова іноземних студентів і вивчений матеріал, що використовується в іншомовній практиці. Послідовне введення у мовленнєву практику відмінків, використання яких викликає зустрічні суміжні асоціації призводить до

змішування цих відмінків. Щоб запобігти цьому, необхідно виробити навички вживання кожного відмінка окремо, а потім вводити їх паралельне вживання.

Послідовність встановлюється за допомогою критеріїв, що забезпечують впровадження у мовленнєву практику комунікативно необхідного матеріалу (основні критерії), уточнюється ж послідовність на базі дії критеріїв, що враховують труднощі засвоєння матеріалу (додаткові критерії). При вирішенні питання про послідовність вивчення відмінків використовуються критерії частоти вживання (вживаності), відповідності мовного матеріалу потребам мовленнєвої практики, доступності навчального матеріалу. Під критерієм вживаності слід розуміти вживаність, що ґрунтується не на абсолютній частоті використання тієї або іншої відмінкової форми у російській мові, а на відносній частоті вживання, характерній для досліджуваного зрізу лексики. У зв'язку з критерієм відповідності мовного матеріалу потребам мовленнєвої практики надається перевага тим відмінковим формам, впровадження яких відкриває більше можливостей для мовленнєвої діяльності й відповідає потребам комунікації на початковому етапі. Залежно від критерію доступності впроваджуються відмінкові форми, що є більш легкими для засвоєння. Критерій доступності є додатковим, тому відмінкові форми не можуть вводитись, лише ґрунтуючись на ньому, без урахування основних критеріїв.

Рекомендується наступна послідовність вивчення відмінків. Першими серед відмінків подаються називний, знахідний та родовий. Знахідний відмінок дає великі можливості для мовленнєвої практики на початковому етапі, а раннє введення предметів спеціальності потребує якомога швидшого оволодіння формами родового відмінка. Серед трьох останніх відмінків пропонується наступна послідовність: місцевий, орудний, давальний. Роль орудного відмінка зростає завдяки орудному предикативному, що є важливим для використання наукової лексики.

Основну увагу при вивченні відмінків і поясненні форм однини і множини слід приділити формам однини через те, що вони значно переважають над відмінковими формами множини. Однак серед відмінкових форм множини форми називного, родового та знахідного відмінків є винятком (виходячи з об'єму словникового мінімуму). Вони більш уживані, ніж форми однини орудного й давального відмінків.

Вивчаючи відмінок, необхідно першочергово вивчати його у тому значенні, яке є найбільш комунікативно важливим для використання даної лексики у мовленні.

У випадку, коли метою є володіння мовою як засобом спілкування, недостатньо лише осмислення й теоретичного знання форм та конструкцій. Закріплення граматичного матеріалу проводиться за допомогою різноманітних вправ.

Н. І. Березанська, асистент,
кафедра інформатики,
О. Ю. Декар, асистент, КНУТД

СКЛАДОВІ КОМПОНЕНТИ РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЗНАЬ

Досягнення якісного рівня підготовки спеціалістів потребує змін технології його підготовки. Враховуючи невисокий початковий рівень підготовленості абітурієнтів, низку пізнавальну активність студентів, невисокі остаточні знання студентів, найбільш ефективною в досягненні поставлених цілей є модульна технологія навчання з застосуванням рейтингової оцінки знань. У зв'язку з приєднанням до Болонського процесу, впровадженням міжнародних стандартів освіти основною формою контролю є *рейтинг* і відповідно процедура його одержання — *рейтингова система оцінки знань студентів*.

Структура рейтингу є накопичувальною, де всі види навчальної діяльності студента мають певний бал, ваговий множник якого (фактично та ж оцінка, але в умовних одиницях) *a* враховує важливість й корисність даного виду навчальної роботи. Коли, в цілому, кількість навчальної діяльності визначити через N , то кожному з N_i відповідає особистий показник рейтингу R_i . Виходить, що до кінця семестру студент повинен мати:

$$R_{real} = \sum_{i=1}^n a_i R_i. \quad (1)$$

У морфології рейтингу слід враховувати три компоненти — *обов'язкову, додаткову та заохочувальну (або призову)*. Причому наповнення складовими елементами кожної компоненти повинно проходити із відповідністю з спеціалізацією навчання студентів за даним напрямком, і кожен ВНЗ або предмет може включати особистий набір елементів.